

DECIZIA nr.833
din 17 noiembrie 2020

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.6 alin.(1) și (2) din
Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare și ale
art.58¹ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului**

Publicată în Monitorul Oficial nr.114 din 03.02.2021

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Daniel-Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Patricia Marilena Ionea	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantei Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare și ale art.58¹ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului. Excepția a fost ridicată de Marius Gheorghe Bărbulescu în Dosarul nr.13051/63/2017 al Curții de Apel Craiova – Secția contencios administrativ și fiscal și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.984D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în Dosarul Curții Constituționale nr.1727D/2018, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58¹ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, excepție ridicată de Ionuț-Bogdan Popovici în Dosarul nr.758/110/2018 al Tribunalului Bacău - Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Curtea, având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, în temeiul art.53 alin.(5) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr.1727D/2018 la Dosarul nr.984D/2018, care este primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantei Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate privind dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002, întrucât apreciază că aspectele invocate de autorii excepției constituie probleme de aplicare și interpretare a legii. Cât privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.6 alin.(1) din Legea nr.364/2004, pune concluzii de respingere a acesteia ca inadmisibilă. În acest sens, invocă Decizia Curții Constituționale nr.317 din 21 mai 2019. În sfârșit, referitor la criticile de neconstituționalitate formulate în raport cu art.6 alin.(2) din Legea nr.360/2002, pune concluzii de respingere a excepției ca neîntemeiată, apreciind că sintagma „*îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor ce le revin lucrătorilor de poliție judiciară*” nu contravine prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție. Așa cum rezultă din art.2 din Legea nr.364/2004, lucrătorii poliției judiciare sunt recrutați din rândul agenților și ofițerilor de poliție specializați în efectuarea activităților de constatare a infracțiunilor, de strângere a datelor în vederea începerii urmăririi penale și de cercetare penală. Potrivit art.8 din aceeași lege, aceștia își desfășoară activitatea sub supravegherea și controlul procurorului, ei fiind obligați să ducă la îndeplinire dispozițiile acestuia. Codul de procedură penală reglementează activitatea organelor de cercetare penală ale poliției judiciare. Sintagma criticată vizează modalitatea corectă, corespunzătoare de îndeplinire a atribuțiilor ce le revin potrivit dispozițiilor legale și nu ridică probleme sub aspectul clarității și previzibilității.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 13 iunie 2018, pronunțată în Dosarul nr.13051/63/2017, **Curtea de Apel Craiova - Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare și ale art.58¹ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului**. Excepția a fost ridicată de Marius Gheorghe Bărbulescu în cadrul recursului formulat

împotriva Sentinței nr.114 din 16 ianuarie 2018, pronunțată de Tribunalul Dolj în Dosarul nr.13051/63/2017.

8. Prin Încheierea din 17 octombrie 2017, pronunțată în Dosarul nr.758/110/2018, **Tribunalul Bacău - Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58¹ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului.** Excepția a fost ridicată de Ionuț-Bogdan Popovici în cadrul unei acțiuni în contencios administrativ privind funcționarii publici.

9. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, dispozițiile art.6 alin.(l) din Legea nr.364/2004 sunt criticate din perspectiva încălcării principiului separației puterilor în stat, a principiului securității raporturilor juridice și a prevederilor art.73 alin.(3) lit.j) din Constituție, susținându-se că Parlamentul și-a delegat, în mod neconstituțional, competența exclusivă de legiferare privind statutul polițistului către ministerul de interne, organ al administrației publice centrale. În practică, ministrul de interne a pus în executare prevederile art.6 alin.(l) din Legea nr.364/2004, emițând un ordin care nu a fost publicat. Întrucât Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu recunoaște calitatea de „drept”/„lege” normelor care nu sunt publicate și deci nu sunt accesibile, nu este respectată exigența de „accesibilitate” a legii.

10. Dispozițiile art.6 alin.(2) din Legea nr.364/2004 sunt criticate din perspectiva lipsei de claritate și precizie, întrucât nu definesc ce înseamnă „*neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către lucrătorii poliției judiciare a obligațiilor ce le revin în activitatea desfășurată în calitate de organ de cercetare penal*”, lăsând loc arbitrarului și abuzului. Generalitatea textului permite retragerea avizului de desemnare în poliția judiciară, inclusiv în situațiile în care „*neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor*” poate fi justificată obiectiv de către lucrătorul de poliție.

11. Referitor la dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002, autorii excepției susțin că acestea încalcă principiul securității raporturilor juridice. Astfel, textul de lege are un conținut neclar, contradictoriu, întrucât, pe de o parte, „*atenționarea*” este prezentată ca o dispoziție („*se dispune*”) cu caracter administrativ, deci ca un act administrativ, iar, pe de altă parte, se afirmă că „*nu produce consecințe juridice asupra raportului de serviciu*”. Prin formularea contradictorie a art.58¹ din Legea nr.360/2002 nu se poate stabili cu certitudine dacă „atenționarea” este un act administrativ susceptibil de efecte juridice sau doar o operațiune tehnico-administrativă, fiind afectat de această formulare imprecisă și dreptul de acces la justiție, întrucât unele instanțe pot considera că atenționarea este act administrativ și pot declara admisibilă o acțiune în anularea ei, iar altele nu.

12. Referindu-se tot la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, autorii excepției arată și faptul că textul de lege criticat nu stabilește garanții împotriva arbitrarului persoanei competente să emită atenționarea. Fără stabilirea unor limite clare ale dreptului de a lua această măsură, acesta poate fi ușor deturnat și transformat într-un instrument care să susțină un comportament intimidant, ostil, degradat ori ofensiv al șefului ierarhic față de subalternul său.

13. Autorii excepției susțin că dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002 încalcă principiul nediscriminării, întrucât măsura de excepție a „atenționării” nu este reglementată pentru nicio altă profesie. Scopul pentru care această măsură a fost legiferată este de a asigura superiorilor ierarhici un mecanism suplimentar de presiune, de intimidare, de hărțuire a polițistului inferior ierarhic atunci când nu există premisele sancționării disciplinare.

14. De asemenea, consideră că textul de lege criticat încalcă dreptul cetățeanului la demnitate și onoare, întrucât permite superiorului ierarhic să afecteze, sub acoperirea acestei norme, demnitatea și onoarea subalternului, prin aplicarea de atenționări în mod arbitrar, sub pretextul scopului preventiv, fără să existe date și indicii privind un comportament necorespunzător sau care ar urma să devină neconform. Chiar dacă declarativ atenționarea nu dă naștere unor efecte juridice, ea are o conotație negativă, fiind percepută de către personalul de poliție ca fiind similară unei sancțiuni disciplinare și de natură să afecteze onoarea și demnitatea polițistului căruia i se aplică.

15. **Curtea de Apel Craiova - Secția contencios administrativ și fiscal și Tribunalul Bacău - Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal** apreciază că dispozițiile de lege criticate sunt conforme cu prevederile constituționale invocate.

16. În conformitate cu dispozițiile art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

17. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

18. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, ale art.1 alin.(2), art.2, art.3, art.10 și art.29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

19. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.305 din 24 aprilie 2014, și ale art.58¹ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.440 din 24 iunie 2002, cu modificările și completările ulterioare. Din analiza criticii de neconstituționalitate, Curtea constată că aceasta vizează dispozițiile art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.364/2004 în redactarea anterioară pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr.317 din 21 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.605 din 23 iulie 2019, precum și modificărilor aduse acestor texte de lege prin art.1 pct.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.20/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.103 din 11 februarie 2020. Curtea observă că, prin modificările aduse art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.364/2004, soluția legislativă criticată a fost modificată. Având în vedere însă că în cauza în care s-a invocat excepția de neconstituționalitate sunt incidente dispozițiile art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.364/2004 în redactarea anterioară modificărilor aduse acestor texte de lege prin art.1 pct.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.20/2020, precum și cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr.766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.549 din 3 august 2011, potrivit cărora „sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare”, Curtea urmează să examineze constituționalitatea textelor de lege așa cum au fost precizate în încheierea de sesizare. Dispozițiile de lege criticate au următoarea redactare:

- Art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.364/2004: „(1) Numirea, promovarea și eliberarea polițiștilor în/din funcțiile structurilor poliției judiciare se fac potrivit normelor de competență aprobate prin ordin al ministrului afacerilor interne, cu avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către lucrătorii poliției judiciare a obligațiilor ce le revin în activitatea desfășurată în calitatea de organ de cercetare penală al poliției judiciare, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție poate retrage avizul prevăzut la art.2 alin.(3). Retragerea avizului conduce la încetarea calității de lucrător în cadrul poliției judiciare.”;

- Art.58¹ din Legea nr.360/2002: „Pentru prevenirea săvârșirii de abateri disciplinare, persoana prevăzută la art.59 alin.(2) poate dispune atenționarea polițistului. În acest caz, măsura se dispune în scris, are caracter administrativ-preventiv și nu produce consecințe asupra raportului de serviciu.”

20. Autorii excepției consideră că dispozițiile de lege criticate contravin următoarelor prevederi din Constituție: art.1 alin.(3) și (5) referitoare la statul român și obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art.21 privind accesul liber la justiție, art.30 alin.(3) privind libertatea de exprimare, art.52 care reglementează dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică și art.73 alin.(3) lit.j) care prevede reglementarea statutului funcționarilor publici prin lege organică.

21. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art.6 alin.(1) din Legea nr.364/2004, în redactarea criticată în prezenta cauză, au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate, iar prin Decizia nr.317 din 21 mai 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.605 din 23 iulie 2019, a constatat că acestea contravin prevederilor constituționale ale art.1 alin.(5) și ale art.73 alin.(3) lit. j).

22. Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art.29 alin.(3) din Legea nr.47/1992, republicată, „nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale”, precum și faptul că Decizia Curții Constituționale nr.317 din 21 mai 2019 a fost pronunțată și publicată la o dată ulterioară sesizării cu prezenta excepție de neconstituționalitate, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.6 alin.(1) din Legea nr.364/2004, în redactarea anterioară modificărilor aduse prin art.1 pct.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.20/2020, a devenit inadmisibilă.

23. În ceea ce privește dispozițiile art.6 alin.(2) din Legea nr.364/2004, Curtea constată că aspectele de neconstituționalitate invocate privesc lipsa de claritate a textului de lege, susținându-se că este dificilă stabilirea situațiilor când se poate considera că lucrătorii poliției judiciare nu și-au îndeplinit

ori au îndeplinit necorespunzător obligațiile ce le revin în activitatea desfășurată în calitatea de organ de cercetare penală al poliției judiciare.

24. Analizând textul de lege criticat, Curtea constată că, în ceea ce privește „*neîndeplinirea*” de către polițist a obligațiilor ce îi revin în activitatea desfășurată în calitatea de organ de cercetare penală al poliției judiciare, conținutul reglementării este fără echivoc, vizând situația când nu au fost îndeplinite obligațiile ce derivă din funcția ocupată, respectiv nu au fost duse la îndeplinire dispozițiile procurorului care conduce, supraveghează și controlează activitatea ori cele ale șefilor ierarhici. În acest sens, Curtea amintește că, potrivit dispozițiilor art.8 din Legea nr.364/2004, în forma anterioară modificărilor aduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.20/2020, „(1) *Organele de cercetare ale poliției judiciare își desfășoară activitatea sub conducerea, supravegherea și controlul procurorului, fiind obligate să ducă la îndeplinire dispozițiile acestuia. (2) Șefii ierarhici pot da polițiștilor care fac parte din poliția judiciară dispoziții și îndrumări în efectuarea activităților de constatare a infracțiunilor și de strângere a datelor în vederea identificării autorilor infracțiunilor și începerii urmăririi penale. (3) Organele ierarhice superioare ale polițiștilor care fac parte din poliția judiciară nu pot să dea îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală, procurorul fiind singurul competent în acest sens.*”

25. În ceea ce privește „*îndeplinirea necorespunzătoare*” a aceluiași sarcini ce revin organului de cercetare al poliției judiciare, Curtea reține că, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, înțelesul cuvântului „*corespunzător/oare*” este următorul: „*care corespunde, care se potrivește, care este potrivit sau conform cu..., care se află în conformitate cu...; adecvat, potrivit, nimerit*”. Termenul „*necorespunzător*” este antonim, având înțelesul „*care nu este corespunzător, adecvat cu...*”. Prin urmare, Curtea apreciază că legea are în vedere cazurile în care activitatea organului de cercetare al poliției judiciare poate fi considerată inadecvată atingerii obiectivului său.

26. Desigur, Curtea observă că sintagma legală criticată are o formulare generală, ce nu particularizează situațiile avute în vedere. Curtea apreciază însă că o astfel de formulare este impusă de varietatea situațiilor ce pot rezulta în practică în ceea ce privește modul de realizare de către organul de cercetare al poliției judiciare a sarcinilor trasate de procuror sau de șeful ierarhic. Circumstanțierea tuturor acestor situații este dificil de realizat prin lege, întrucât implică o serie de factori ale căror convergență și intensitate nu pot face decât obiectul unei aprecieri punctuale, greu de anticipat de legiuitor.

27. În plus, Curtea observă că acordarea avizului de desemnare în poliția judiciară nu se întemeiază doar pe constatarea formală a îndeplinirii unor condiții legale, așa cum este, spre exemplu, calitatea de ofițer sau agent de poliție care ocupă o funcție prevăzută cu atribuții specializate în activitățile de constatare a infracțiunilor, de strângere a datelor în vederea începerii urmăririi penale și de urmărire penală, ci și pe o evaluare pe care procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori procurorul desemnat în acest sens o efectuează, acesta având dreptul de a acorda sau de a refuza acordarea avizului favorabil [art.55 alin.(4) din Codul de procedură penală]. În mod corelativ, ca o consecință logică, dispozițiile art.6 alin.(2) din Legea nr.364/2004 dau posibilitatea aceleiași autorități ca, în temeiul unei evaluări a activității desfășurate, să retragă avizul acordat.

28. Pentru cele mai sus menționate, Curtea apreciază că nu pot fi reținute criticile de neconstituționalitate vizând dispozițiile art.6 alin.(2) din Legea nr.364/2004 în redactarea anterioară modificărilor aduse prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.20/2020.

29. Analizând, în continuare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58¹ din Legea nr.360/2002, Curtea reține că textul de lege criticat a fost introdus în cuprinsul Legii nr.360/2002 prin dispozițiile art.I pct.4 din Legea nr.81/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, precum și pentru modificarea art.7 alin.(2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.266 din 21 aprilie 2015. În expunerea de motive a acestui din urmă act normativ se arată că stabilirea posibilității șefului polițistului de a-l atenționa „nu reprezintă o sancțiune disciplinară, ci una de management, administrativă, care are rol preventiv și care nu produce alte consecințe pentru polițist.”

30. Autorii excepției arată însă că măsura atenționării a produs efecte asupra raporturilor lor de serviciu, ținându-se cont de aceasta atunci când s-a dispus retragerea avizului pentru numirea în funcție în structurile Poliției Judiciare, respectiv atunci când a fost refuzată cererea de promovare în funcție.

31. Curtea constată că dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002 prevăd că atenționarea este o măsură de management, care „*se dispune în scris*”, are rol preventiv, dar nu generează niciun efect asupra raportului de serviciu al polițistului. În același timp, observă că art.58¹ face parte din capitolul IV, secțiunea a 2-a a Legii nr.360/2002, care reglementează răspunderea juridică și sancțiunile aplicabile polițiștilor. De asemenea, reține că, deși atenționarea este reglementată distinct de sancțiunile disciplinare ce pot fi aplicate polițiștilor, aceasta este prevăzută totodată ca o măsură alternativă care poate fi aplicată polițistului în situația când, în urma admiterii contestației formulate împotriva actului

administrativ sancționator, se apreciază că scopul răspunderii disciplinare poate fi atins și prin aplicarea unei măsuri mai blânde. Astfel, art.61 alin.(6) din Legea nr.360/2002 dispune: „*Prin decizie motivată, șeful unității ierarhic superioare poate dispune, după caz: a) respingerea contestației ca tardiv introdusă sau ca neîntemeiată și menținerea sancțiunii aplicate; b) admiterea contestației și aplicarea unei sancțiuni mai blânde decât cea aplicată prin actul administrativ contestat sau aplicarea măsurii prevăzute la art.58¹, în situația în care apreciază că scopul răspunderii disciplinare poate fi atins astfel; c) admiterea contestației și anularea actului administrativ de sancționare.*” Reglementări asemănătoare se regăsesc și în conținutul art.59³ alin.(1) lit.c) și alin.(2), al art.62 alin.(6) lit.b) și al art.62²lit.c) din aceeași lege.

32. Prin urmare, Curtea constată că, deși, potrivit dispozițiilor legale, atenționarea nu reprezintă o sancțiune disciplinară și nu produce efecte asupra raportului de serviciu, în fapt, aplicarea acestei măsuri este atașată ideii de intervenție cu rol în disciplinarea conduitei polițistului atunci când a avut loc o abatere disciplinară de o gravitate redusă.

33. Totodată, Curtea observă că dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002, prin modul lor de reglementare, nu limitează aplicarea atenționării doar la situațiile mai sus descrise, când a existat o abatere disciplinară. Astfel, așa cum reiese din textul de lege, atenționarea poate fi dispusă „*pentru prevenirea săvârșirii de abateri disciplinare*” chiar și atunci când nu au existat abateri disciplinare anterioare. De asemenea, nu este prevăzută nicio condiție cu privire la existența unor indicii clare că polițistul este pe cale să-și încalce atribuțiile de serviciu. Dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002 nu fac nicio precizare în acest sens. Prin urmare, persoanele prevăzute la art.59 alin.(2) din Legea nr.360/2002 - respectiv persoana care are competența de numire în funcție a polițistului cercetat sau șeful unității ierarhic superioare, șeful unității sau al instituției de învățământ din Ministerul Afacerilor Interne la care polițistul este delegat sau detașat ori la care urmează cursuri sau susține examene de carieră, șeful instituției subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită competențe de coordonare și control metodologic al serviciilor publice comunitare sau ministrul afacerilor interne, pentru polițiștii din cadrul serviciilor publice comunitare sau detașați la aceste servicii – au libertatea de a dispune atenționarea polițistului în orice situație când consideră că este necesar „*pentru prevenirea de abateri disciplinare*”, independent de conduita polițistului. Măsura nu produce efecte juridice, astfel că atacarea sa în instanță este, de principiu, lipsită de interes.

34. Cu toate acestea, Curtea apreciază că, deși lipsită de efecte juridice, măsura atenționării poate avea un impact psihologic semnificativ. Astfel, așa cum s-a arătat și mai sus, măsura poate fi aplicată atunci când a avut loc o abatere disciplinară. Dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002 nu fac însă nicio distincție față de ipoteza când măsura este aplicată doar în scop preventiv, fără a fi avut loc nicio abatere disciplinară, fapt ce poate genera confuzii și nașterea unor prezumții că în conduita profesională a polițistului au existat abateri și în această ipoteză. Simpla intervenție preventivă, prin atenționarea a polițistului, contribuie la crearea unei imagini despre acesta că este susceptibil de a încălca îndatoririle de serviciu, chiar dacă nu există dovezi în acest sens, fapt ce contrazice prezumpția de nevinovăție consacrată în art.58² lit.a) din Legea nr.360/2002, potrivit căruia „*prezumția de nevinovăție - polițistul cercetat este considerat nevinovat pentru fapta sesizată ca abatere disciplinară atât timp cât vinovăția sa nu a fost dovedită*”.

35. Astfel, chiar dacă atenționarea nu produce efecte juridice, ea contribuie, în mod evident, la crearea unei imagini despre conduita profesională a polițistului, având un impact incontestabil asupra aprecierii subiective ce are loc cu prilejul dispunerii unor măsuri cu privire la cariera acestuia.

36. În plus, chiar dacă raportul de serviciu al polițistului presupune subordonarea acestuia față de șefii ierarhic superiori, Curtea apreciază că această subordonare trebuie clar circumscrisă îndeplinirii sarcinilor de serviciu și nu trebuie să creeze posibilitatea generării unor situații abuzive ori șicanatorii din partea superiorului ierarhic asupra subalternului, de natură să afecteze demnitatea acestuia. Or, faptul că textul de lege nu condiționează atenționarea de existența unor situații concrete, obiective, care să justifice această măsură a șefului ierarhic, poate constitui terenul manifestării unor acțiuni care au ca simplu temei doar dorința de exercitare a autorității față de o persoană aflată într-o poziție subordonată și care nu dispune de un mijloc eficient de apărare. Este ușor de imaginat că textul de lege criticat poate genera situații în care subalternul este supus unei atitudini șicanatorii, de natură să exercite o presiune psihologică asupra acestuia și să afecteze demnitatea sa. Or, chiar dacă polițistul subaltern dorește să conteste în justiție măsura dispusă potrivit art.58¹ din Legea nr.360/2002, este dificil de conceput cum instanța de judecată va aprecia temeinicia unei asemenea măsuri și efectele juridice concrete, de vreme ce textul de lege subliniază că „*nu produce consecințe asupra raportului de serviciu*”.

37. Așa cum Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa, „*demnitatea umană este însăși sursa, temeiul și esența drepturilor și libertăților fundamentale*”, constituind atât un principiu director în privința drepturilor și libertăților, cât și un drept fundamental distinct. Curtea a arătat că „*sunt incompatibile cu demnitatea umană orice acțiuni/ inacțiuni care vizează sau au ca rezultat*

desconsiderarea existenței umane a individului, umilirea, stigmatizarea, persecutarea, ostracizarea, punerea în afara legii sau aplicarea unui tratament disprețuitor.” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.464 din 18 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.646 din 5 august 2019, paragrafele 52 și 53).

38. În egală măsură, Curtea apreciază că o reglementare care permite, prin lipsa de precizie și claritate, comportamente abuzive ori discreționare care generează efectele mai sus arătate este incompatibilă cu demnitatea umană.

39. De altfel, Curtea constată o creștere a preocupării legiuitorului român pentru protecția angajaților împotriva actelor de hărțuire morală. În acest sens, consideră că este semnificativ a fi amintit că, în anul 2020, prin Legea nr.167/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, precum și pentru completarea art.6 din Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.713 din 7 august 2020, în dreptul național a fost reglementată hărțuirea morală la locul de muncă, definită ca „*orice comportament exercitat cu privire la un angajat de către un alt angajat care este superiorul său ierarhic, de către un subaltern și/sau de către un angajat comparabil din punct de vedere ierarhic, în legătură cu raporturile de muncă, care să aibă drept scop sau efect o deteriorare a condițiilor de muncă prin lezarea drepturilor sau demnității angajatului, prin afectarea sănătății sale fizice sau mentale ori prin compromiterea viitorului profesional al acestuia, comportament manifestat în oricare dintre următoarele forme: a) conduită ostilă sau nedorită; b) comentarii verbale; c) acțiuni sau gesturi.*” De asemenea, „*constituie hărțuire morală la locul de muncă orice comportament care, prin caracterul său sistematic, poate aduce atingere demnității, integrității fizice ori mentale a unui angajat sau grup de angajați, punând în pericol munca lor sau degradând climatul de lucru. În înțelesul prezentei legi, stresul și epuizarea fizică intră sub incidența hărțuirii morale la locul de muncă.*”

40. Or, în acest context, Curtea apreciază că reglementarea supusă controlului de constituționalitate apare ca fiind orientată mai degrabă într-o direcție opusă, creând un cadru care permite superiorului ierarhic să exercite comportamente ce pot dobândi valențele hărțuirii morale a subalternului, sub protecția legii. Această tendință nu apare doar ca fiind lipsită de coerență față de cadrul legal privind protecția angajaților, dar și ca o breșă legală care poate genera comportamente de natură să aducă atingere demnității umane, - valoare ocrotită de prevederile art.1 alin.(3) din Constituție.

41. Având în vedere cele mai sus reținute, Curtea apreciază că dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002, prin reglementarea lipsită de precizie cu privire la condițiile în care poate fi dispusă atenționarea polițistului, sunt apte să genereze comportamente de natură a afecta demnitatea persoanei, contravenind astfel prevederilor art.1 alin.(3) din Constituție.

42. Curtea precizează și faptul că, prin declararea neconstituționalității art.58¹ din Legea nr.360/2002, toate dispozițiile acestei lege care fac trimitere la textul legal declarat neconstituțional rămân fără obiect.

43. Pentru considerentele expuse, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit. A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

1. Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.6 alin.(1) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, excepție ridicată de Marius Gheorghe Bărbulescu în Dosarul nr.13051/63/2017 al Curții de Apel Craiova – Secția contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția ridicată de același autor în același dosar al aceleași instanțe și constată că dispozițiile art.6 alin.(2) din Legea nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

3. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Marius Gheorghe Bărbulescu în Dosarul nr.13051/63/2017 al Curții de Apel Craiova – Secția contencios administrativ și fiscal și de Ionuț-Bogdan Popovici în Dosarul nr.758/110/2018 al Tribunalului Bacău - Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art.58¹ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Curții de Apel Craiova – Secția contencios administrativ și fiscal și Tribunalului Bacău - Secția a II-a civilă și de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 noiembrie 2020.